ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदिय तैतिरीय संहिता क्रम पाठः

तृतीय काण्डे - चतुर्थ प्रश्नः

Table of Contents

कृष्ण यजुर्वेदिय तैतिरीय संहिता क्रम पाठः	3
3.4 तृतीय काण्डे चतुर्थ प्रश्नः – इष्टिहोमाभिधानं	3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

3 कृष्ण यजुर्वेदिय तैतिरीय संहिता क्रम पाठः

3.4 तृतीय काण्डे चतुर्थ प्रश्नः – इष्टिहोमाभिधानं

T.S.3.4.1.1 - Kramam वि वै । वा एतस्यं । एतस्यं यज्ञः । यज्ञ ऋध्यते । ऋध्यते यस्यं । यस्य हिवः । हिवरितिरिच्यते । अतिरिच्यते सूर्यः । अतिरिच्यत इत्यति-रिच्यते । सूर्यो देवः । देवो दिविषद्भ्यः । दिविषद्भ्य इति । दिविषद्भ्य इति दिविषत् – भ्यः । इत्याह । आह बृहस्पतिना । बृहस्पतिना च । चैव । एवास्य । अस्य प्रजापतिना । प्रजापतिना च । प्रजापतिनेति प्रजा – पतिना । च यज्ञस्य । यज्ञस्य व्युद्धम् । व्युद्धमपि । व्युद्धमिति वि – ऋद्धम् । अपि वपति । वपति रक्षां एसि । रक्षां एसि वै । वा एतत् । एतत् पशुम् । पशु ए संचन्ते । सचन्ते यत् । यदेकदेवत्यः । एकदेवत्यं आलब्धः । एकदेवत्यं इत्येक – देवत्यः । आलब्धो भूयान् । आलब्ध इत्या – लब्धः । । – । ॥ ॥ – । भूयान् भवति । भवति यस्याः । यस्यास्ते । ते हरितः ।

हरितो गर्भः । गर्भ इति । इत्याह । आह देवत्रा । देवत्रैव । देवत्रेति देव – त्रा । एवैनाम् । एनाम् गमयति । गमयति रक्षसाम् । रक्षसामपहत्यै । अपहत्या आ । अपहत्या इत्यप-हत्यै । आ वर्तन । वर्तन वर्तय । वर्तयेति । इत्याह । आह ब्रह्मणा । 1 (50/58) T.S.3.4.1.2 - Kramam ब्रह्मणैव । एवैनम् । एनमा । आ वर्तयति । वर्तयति वि । वि ते । ते भिनिद्ये । भिनिद्ये तकरीम् । तकरीमिति । इत्याह । आह यथायजुः । यथायजुरेव । यथायजुरिति यथा – यजुः । एवैतत् । एतदुरुद्रफ्सः । उरुद्रफ्सो विश्वरूपः । उरुद्रफ्स इत्युरु – द्रफ्सः । विश्वरूप इन्दुः । विश्वरूप इति विश्व – रूपः । इन्दुरिति । इत्याह । आह प्रजा । प्रजा वै । प्रजेति प्र–जा । वै पशवः । पशव इन्दुः । इन्दुः प्रजया । प्रजयैव । प्रजयेति प्र – जया । एवैनम् । एनम् पशुभिः । पशुभिः सम् । पशुभिरति पशु – भिः । समर्द्धयति । अर्द्धयति दिवम् । दिवं वै । वै यज्ञस्य । यज्ञस्य व्यृद्धम् । व्यृद्धम् गच्छति । व्यृद्धमिति वि-ऋद्धम् । गच्छति पृथिवीम् । पृथिवीमतिरिक्तम् । अतिरिक्तम् तत् । अतिरिक्तमित्यति – रिक्तम् । तद् यत् । यन् न । न रामयेत् ।

T.S.3.4.1.3 - Kramam

आह द्यावापृथिवीभ्याम् । द्यावापृथिवीभ्यामेव । द्यावापृथिवीभ्यामिति यावा – पृथिवीभ्याम् । एव यज्ञस्य । यज्ञस्य व्यृद्धम् । व्यृद्धम् च । व्यृद्धमिति वि – ऋद्धम् । चातिरिक्तम् । अतिरिक्तम् च । अतिरिक्तमित्यति – रिक्तम् । च शमयति । शमयति न । नार्तिम् । आर्तिमा । आर्च्छति । ऋच्छति यजमानः । यजमानो भस्मना । भस्मना ऽभि । अभि सम् । समूहति । ऊहति स्वगाकृत्यै । स्वगाकृत्या अथौ । स्वगाकृत्या इति स्वगा-कृत्यै । अथौ अनयौः । अथो इत्यथों । अनयोर् वै । वा एषः । एष गर्भः । गर्भो उनयोः । अनयोरेव । एवैनम् । एनम् दधाति । दधाति यत् । यदवद्येत् । अवद्येदति । अवद्येदित्येव – द्येत् । अति तत् । तद् रेचयेत् । रेचयेद् यत् । यन् न । नावद्येत् । अवद्येत् पञ्जोः । अवद्येदित्यंव – द्येत् । पशोरालब्धस्य । आलब्धस्य न । आलब्धस्यत्या – लब्धस्य ।

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 3.4)

T.S.3.4.1.4 - Kramam

प्राण उपरिष्टात् । प्राण इति प्र – अनः । उपरिष्टादपानः । अपानो वान् । अपान इत्यप – अनः । यावानेव । एव प्रशुः । प्रशुस्तस्य । तस्याव । अव द्यति । द्यति विष्णवे । विष्णवे शिपिविष्टाय । जुहोति यत् । शिपिविष्टाय जुहोति । शिपिविष्टायति शिपि – विष्टाय । जुहोति यत् । यद् वै । वै यज्ञस्य । यज्ञस्यातिरिच्यते । अतिरिच्यते यः । अतिरिच्यते इत्यति – रिच्यते । यः प्रशोः । प्रशोर् भूमा । भूमा या । या पुष्टिः । पुष्टिस्तत् । तद् विष्णुः । विष्णुः शिपिविष्टः । शिपिविष्टे ऽतिरिक्ते । शिपिविष्टं इति शिपि – विष्टः । अतिरिक्त एव । अतिरिक्त इत्यति – रिक्ते । एवातिरिक्तम् । अतिरिक्तम् दधाति । अतिरिक्तमित्यति – रिक्तम् । दधात्यतिरिक्तस्य । अतिरिक्तस्य शान्त्यै ।

```
तृतीय काण्डे - चतुर्थ प्रश्नः (TS 3.4)
```

अतिरिक्तस्येत्यति – रिक्तस्य । शान्त्या अष्टाप्रूट् । अष्टाप्रूड्डिरण्यम् । अष्टाप्रूडित्यष्टा – प्रूट् । हिरण्यम् दक्षिणा । दक्षिणा ऽष्टापदी । अष्टापदी हि । अष्टापदीत्यष्टा – पदी । ह्येषा । एषा ऽऽत्मा । आत्मा नवमः । नवमः पञ्जोः । पञ्जोराप्त्यै । आप्त्या अन्तरकोञ्जो । अन्तरकोश उष्णीषेण । अन्तरकोश इत्यन्तर – कोशे । उष्णीषेणाविष्टितम् । आविष्टितम् भवति । आविष्टितमित्या-विष्टितम् । भवत्येवम् । एवमिव । इव हि । हि पशुः । पशुरुल्बम् । उल्बंमिव () । इव चर्म । चर्मेव । इव मा एसम् । मा एसमिव । इवास्थि । अस्थीव । इव यावान् । यावानेव । एव पशुः । पशुस्तम् । तमाप्त्वा । आप्त्वा ऽवं । अवं रुन्धे । रुन्धे यस्यं । यस्यैषा । एषा यज्ञे । यज्ञे प्रायश्चित्तिः । प्रायश्चित्तिः क्रियते । क्रियतं इष्ट्वा । इष्ट्वा वसीयान् । वसीयान् भवति । भवतीति भवति ॥ ४ (७१/८३) (वर्तयेत्याह-न इति-वै नाभ्या-उल्बमिवै-कवि॰्शतिश्च) (A1) T.S.3.4.2.1 - Kramam आ वायो । वायो भूष । वायो इति वायो । भूष शुचिपाः । शुचिपा उप । शुचिपा इति शुचि – पाः । उप नः । नः सहस्रम् ।

सहस्रम् ते । ते नियुतः । नियुतो विश्ववार । नियुत इति नि–युतः । विश्ववारेति विश्व – वार ॥ उपो ते । उपो इत्युपो । ते अन्धः । अन्धो मद्यम् । मद्यमयामि । अयामि यस्य । यस्य देव । देव दिधषे । दिधिषे पूर्वपेयम् । पूर्वपेयमिति पूर्व – पेयम् ॥ आकूत्यै त्वा । आकूत्या इत्या – कूत्यै । त्वा कामाय । कामाय त्वा । त्वा समृधै । समृधे त्वा । समृध इति सम् – ऋधे । त्वा किक्किटा । किक्किटा ते । ते मनः । मनः प्रजापतये । प्रजापतये स्वाहा । प्रजापतय इति प्रजा – पतये । स्वाहा किक्किटा । किक्किटा ते । ते प्राणम् । प्राणं वायवे । प्राणमिति प्र – अनम् । वायवे स्वाहा । स्वाहां किक्किटा। किक्किटा तें। ते चक्षुः। चक्षुः सूर्याय। ्रा ॥ । सूर्याय स्वाहा । स्वाहा किक्किटा । किक्किटा ते । ते श्रोत्रम् । श्रोत्रम् । । । । । । । । द्यावापृथिवीभ्याम् । द्यावापृथिवीभ्या ७ स्वाहा । द्यावापृथिवीभ्यामिति द्यावा – पृथिवीभ्याम् । स्वाहा किक्किटा । किक्किटा ते । ते वाचम् । वाच ् सरस्वत्यै । सरस्वत्यै स्वाहा । स्वाहा त्वम् । 5 (50/59)

T.S.3.4.2.2 - Kramam ा <u>।</u> ।। । । । । । । । । । । । त्वम् तुरीया । तुरीया विश्वानी । विश्वानी विश्वा । विश्वा ऽसि । असि सकृत्। सकृद् यत्। यत् त्वा। त्वा मनसा। मनसा गर्भः। गर्भ आ। आ उशयत्। अशयदित्यशयत्॥ वशा त्वम्। त्वं विशिनी । विशनी गच्छ । गच्छ देवान् । देवान्थ् सत्याः । सत्याः सन्तु । सन्तु यजमानस्य । यजमानस्य कामाः । कामा इति कामाः ॥ अजा ऽसि । असि रियष्ठा । रियष्ठा पृथिव्याम् । रियष्ठेति रिय – स्था । पृथिव्या 🗸 सीद। सीदोद्ध्वा । ऊद्ध्वा उन्तरिक्षम् । अन्तरिक्षमुप । उप तिष्ठस्व । तिष्ठस्व दिवि । दिवि ते । ते बृहत् । बृहद् भाः । भा इति भाः ॥ तन्तुम् तन्वन् । तन्वन् रजसः । रजसो भानुम् । भानुमनु । अन्विहि । इहि ज्योतिष्मतः । ज्योतिष्मतः पथः । पथो रक्ष । रक्ष धिया । धिया कृतान् । कृतानितिं कृतान् ॥ अनुल्बणं वयत । वयत जौगुवाम् । जोगुवामपः । अपो मनुः () । मनुर् भव । भव जनय । जनया दैव्यम् । दैव्यम् जनम् । जनमिति जनम् ॥ मनसो हविः । हविरसि । असि प्रजापतेः । प्रजापतेर् वर्णः । प्रजापतेरितं प्रजा – पतेः । वर्णो गात्राणाम् । गात्राणाम् ते । ते गात्रभाजः । गात्रभाजो भूयास्म ।

```
गात्रभाज इति गात्र – भाजः । भूयास्मेति भूयास्म ॥ ६ (63/66)
(सरस्वत्यै स्वाहा – मनु – स्त्रयोदश च) (A2)
T.S.3.4.3.1 - Kramam
इमे वै। इमे इतीमे। वै सह। सहास्ताम्। आस्ताम् ते।
ते वायुः । ते इति ते । वायुर् वि । व्यवात् । अवात् ते । ते गर्भम् ।
ते इति ते । गर्भमदधाताम् । अदधाताम् तम् । त ् सोमः ।
सोमः प्र। प्राजनयत्। अजनयदग्निः। अग्निरग्रसत। अग्रसत सः।
स एतम् । एतम् प्रजापतिः । प्रजापतिराग्नेयम् । प्रजापतिरिति
प्रजा – पतिः । आग्नेयमष्टाकपालम् । अष्टाकपालमपश्यत् ।
अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । अपञ्यत् तम् । तम् निः । निरवपत् ।
अवपत् तेन । तेनैव । एवैनाम् । एनामग्नेः । अग्नेरधि । अधि निः ।
निरक्रीणात् । अक्रीणात् तस्मात् । तस्मादपि । अप्यन्यदेवत्याम् ।
अन्यदेवत्यामालभमानः । अन्यदेवत्यामित्यन्य – देवत्याम् ।
आलभमान आग्नेयम् । आलभमान इत्या – लभमानः ।
आग्नेयमष्टाकपालम् । अष्टाकपालम् पुरस्तात् ।
अष्टाकपालमित्यष्टा - कपालम् । पुरस्तान् निः । निर् वपत् ।
```

यद् वायुः । ७ (५०/५९)

T.S.3.4.3.2 - Kramam

वायुर् व्यवात् । व्यवात् तस्मात् । व्यवादिति वि – अवात् । ॥ ॥ । तस्माद् वायव्या । वायव्या यत् । यदिमे । इमे गर्भम् । इमे इतीमे । गर्भमद्धाताम् । अद्धाताम् तस्मात् । तस्माद् द्यावापृथिव्या । द्यावापृथिव्या यत् । द्याव्यापृथिव्येति द्यावा – पृथिव्या । यथ् सोमः । सोमः प्र। प्राजनयत्। अजनयदग्निः। अग्निरग्रसत। अग्रसत तस्मात् । तस्मादग्नीषोमीया । अग्नीषोमीया यत् । अग्नीषोमीयेत्यग्नी – सोमीया । यदनयोः । अनयोर् वियत्योः । वियत्योर् वाक् । वियत्योरिति वि – यत्योः । वागवदत् । अवदत् तस्मात् । तस्माथ् सारस्वती । सारस्वती यत् । यत् प्रजापतिः । प्रजापतिरग्नेः । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । अग्नेरिधं । अधि तस्मात् प्राजापत्या । प्राजापत्या सा । प्राजापत्येति प्राजा – पत्या ।

सा वै। वा एषा। एषा सर्वदेवत्या। सर्वदेवत्या यत्। सर्वदेवत्यति सर्व-देवत्या । यदजा । अजा वशा । वशा वायव्याम् । वायव्यामा । आ लभेत । लभेत भूतिकामः । भूतिकामो वायुः । भूतिकाम इति भूति – कामः । वायुर् वै । वै क्षेपिष्ठा । क्षेपिष्ठा देवता । देवता वायुम् । वायुमेव । एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन । 8 (50/60) T.S.3.4.3.3 - Kramam भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उप धावति । धावति सः । स एव । एवैनम् । एनम् भूतिम् । भूतिम् गमयति । गमयति द्यावापृथिव्याम् । द्यावापृथिव्यामा । द्यावापृथिव्यामिति द्यावा – पृथिव्याम् । आ लभेत । लभेत कृषमाणः । कृषमाणः प्रतिष्ठाकामः । प्रतिष्ठाकामो दिवः । प्रतिष्ठाकाम इति प्रतिष्ठा-कामः । दिव एव । एवास्मै । अस्मै पर्जन्यः । पर्जन्यो वर्.षति । वर्.षति वि । व्यस्याम् । अस्यामोषधयः । ओषधयो रोहन्ति । रोहन्ति समद्र्धुकम् । समद्र्धुकमस्य । समद्र्धुकमिति सम् – अद्र्धुकम् । अस्य सस्यम् । सस्यम् भवति । भवत्यग्नीषोमीयाम् । अग्नीषोमीयामा । अग्नीषोमीयामित्यंग्नी – सोमीयाम् । आ लभेत ।

लभेत यः । यः कामयेत । कामयेतान्नवान् । अन्नवानन्नादः । अन्नवानित्यन्ने – वान् । अन्नादः स्याम् । अन्नाद इत्यन्न – अदः । स्यामिति । इत्यग्निना । अग्निनैव । एवान्नम् । अन्नमव । अव रुन्धे । रुन्धे सोमेन । सोमेनान्नाद्यम् । अन्नाद्यमन्नवान् । अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । अन्नवानेव । अन्नवानित्यन्न – वान् । एवान्नादः । अन्नादो भवति । अन्नाद इत्यन्न – अदः । भवति सारस्वतीम् । सारस्वतीमा । आ लभेत । लभेत यः । य ईश्वरः । 9 (50/60) T.S.3.4.3.4 - Kramam ईश्वरो वाचः । वाचो वदितोः । वदितोः सन्न् । सन् वाचम् । वाचम् न । न वदेंत् । वदेद् वाक् । वाग् वै । वै सरस्वती । सरस्वती सरस्वतीम् । सरस्वतीमेव । एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोपं। भागधेयेनेति भाग – धेयेन। उप धावति । धावति सा । सैव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् वाचम् । वाचम् दधाति । दधाति प्राजापत्याम् । प्राजापत्यामा । प्राजापत्यामिति प्राजा – पत्याम् । आ लभेत । लभेत यः ।

```
यः कामयेत । कामयेतानभिजितम् । अनभिजितमभि ।
।
अनभिजितमित्यनभि – जितम् । अभि जयेयम् । जयेयमिति ।
। । । । । । इति प्रजापतिः । प्रजापतिः । प्रजापतिः । प्रजापतिः ।
सर्वा देवताः । देवता देवताभिः । देवताभिरेव । एवानभिजितम् ।
अनिभिजितमभि । अनिभिजितमित्यनभि – जितम् । अभि जयति ।
जयति वायव्यया । वायव्ययोपाकरोति । उपाकरोति वायोः ।
उपाकरोतीत्युप – आकरोति । वायोरेव । एवैनाम् । एनामवरुद्ध्य ।
अवरुद्ध्या । अवरुद्ध्येत्यव-रुद्ध्य । आ लभते । लभत आकूत्यै ।
आकूत्यै त्वा । आकूत्या इत्या – कूत्यै । त्वा कामाय ।
कामाय त्वा । त्वेति । 10 (50/58)
T.S.3.4.3.5 - Kramam
इत्याह । आह यथायजुः । यथायजुरेव । यथायजुरिति यथा–यजुः ।
एवैतत् । एतत् किक्किटाकारम् । किक्किटाकारम् जुहोति ।
किक्किटाकारमिति किक्किटा – कारम् । जुहोति किक्किटाकारेण ।
किक्किटाकारेण वै। किक्किटाकारेणेति किक्किटा – कारेण ।
वै ग्राम्याः । ग्राम्याः पञ्चवः । पञ्चवो रमन्ते । रमन्ते प्र । प्रारण्याः ।
```

आरण्याः पतन्ति । पतन्ति यत् । यत् किक्किटाकारम् । किक्किटाकारम् । । । । । । । जुहोति । किक्किटाकारमिति किक्किटा–कारम् । जुहोति ग्राम्याणाम् । ग्राम्याणाम् पर्शूनाम् । पर्शूनाम् धृत्यै । धृत्यै पर्यग्नौ । पर्यग्नौ क्रियमाणे । पर्यग्नाविति परि – अग्नौ । क्रियमाणे जुहोति । जुहोति जीवन्तीम् । जीवन्तीमेव । एवैनाम् । एना ए सुवर्गम् । सुवर्गं लोकम् । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् गमयति । गमयति त्वम् । त्वम् तुरीया । तुरीया विश्वानी । विश्वानी विशा । वशा ऽसि । असीति । इत्याह । आह देवत्रा । देवत्रैव । देवत्रेति देव – त्रा । एवैनाम् । एनाम् गमयति । गमयति सत्याः । सत्याः सन्तु । सन्तु यजमानस्य । यजमानस्य कामाः । कामा इति । इत्याह । आहैषः । एष वै । वै कामः । कामो यजमानस्य । 11 (50/57) T.S.3.4.3.6 - Kramam । ॥ ॥ । यजमानस्य यत् । यदनार्तः । अनार्त उदृचम् । उदृचम् गच्छति । उदृचमित्युत् – ऋचम् । गच्छति तस्मात् । तस्मादेवम् । एवमाह । आहाजा । अजा ऽसिं । असि रयिष्ठा । रयिष्ठेति ।

रियष्ठिति रिय – स्था । इत्याह । आहैषु । एष्वेव । एवैनाम् । एनां न्या । लाकेषु । लाकेषु प्रति । प्रतिष्ठापयित । स्थापयित दिवि । दिवि ते । ते बृहत् । बृहद् भाः । भा इति । इत्याह । आह सुवर्ग । सुवर्ग एव । सुवर्ग इति सुवः – गे । एवास्मै । अस्मै लाके । लाके ज्योतिः । ज्योतिर् दधाति । दधाति तन्तुम् । तन्तुम् तन्वन्न् । तन्वन् रजसः । रजसो भानुम् । भानुमनु । अन्विहि । इहीति । हत्याह । आहेमान् । इमानेव । एवास्मै । अस्मै लाकान् । लाकान् ज्योतिष्मतः । ज्योतिष्मतः करोति । करोत्यनुल्बणम् । अनुल्बणं वयत । वयत जागुवाम् । जागुवामपः । अप इति । इत्याह । 12 (50/53)

T.S.3.4.3.7 - Kramam

आह यत्। यदेव। एव यज्ञे। यज्ञ उल्बणम्। उल्बणम् क्रियते।
क्रियते तस्य। तस्यैव। एवैषा। एषा शान्तिः। शान्तिर् मनुः।

मनुर् भव। भव जनय। जनया दैव्यम्। दैव्यम् जनम्। जनमिति।

इत्याह। आह मानव्यः। मानव्यो वै। वै प्रजाः। प्रजा स्ताः।

प्रजा इति प्र – जाः। ता एव। एवाद्याः। आद्याः कुरुते।

```
तृतीय काण्डे – चतुर्थ प्रश्नः (TS 3.4)
```

```
कुरुते मनसः । मनसो हिवः । हिवरिस । असीति । इत्याह ।
आह स्वगाकृत्यै । स्वगाकृत्यै गात्राणाम् । स्वगाकृत्या इति
स्वगा – कृत्यै । गात्राणाम् ते । ते गात्रभाजः । गात्रभाजों भूयास्म ।
गात्रभाज इति गात्र – भाजः । भूयास्मेति । इत्याह । आहाशिषम् ।
आशिषमेव । आशिषमित्या – शिषम् । एवैताम् । एतामा ।
आ शास्ते । शास्ते तस्यै । तस्यै वै । वा एतस्याः । एतस्या एकम् ।
एकमेव । एवादेवयजनम् । अदेवयजनं यत् ।
अदेवयजनमित्यदेव-यजनम् । यदालब्धायाम् । आलब्धायामभ्रः ( ) ।
आलब्धायामित्या – लब्धायाम् । अभ्रो भवति । 13 (50/56)
T.S.3.4.3.8 - Kramam
भवति यत् । यदालब्धायाम् । आलब्धायामभ्रः ।
आलब्धायामित्या – लब्धायाम् । अभ्रः स्यात् । स्यादफ्सु ।
अफ्सु वा । अफ्स्वत्यप् – सु । वा प्रवेशयंत् । प्रवेशयेथ् सर्वीम् ।
प्रवेशयेदिति प्र – वेशयेत् । सर्वाः वा । वा प्र । प्राश्नीयात् ।
अञ्नीयाद् यत् । यदफ्सु । अफ्सु प्रवेशयैत् । अफ्स्वित्यप् – सु ।
```

```
प्रवेशयेंद् यज्ञवेशसम् । प्रवेशयेदिति प्र – वेशयेंत् । यज्ञवेशसम्
कुर्यात् । यज्ञवेशसमितिं यज्ञ – वेशसम् । कुर्याथ् सर्वाम् ।
सर्वामेव । एव प्र । प्राञ्नीयात् । अञ्नीयादिन्द्रियम् । इन्द्रियमेव ।
एवात्मन्न् । आत्मन् धंत्ते । धत्ते सा । सा वै । वा एषा । एषा
त्रयाणाम् । त्रयाणामेव । एवावरुद्धा । अवरुद्धा सम्वथ्सरसदेः ।
अवरुद्धत्यवं – रुद्धा । सम्वथ्सरसदः सहस्रयाजिनः ।
सम्वथ्सरसद इति सम्वथ्सर-सदः । सहस्रयाजिनो गृहमेधिनः ।
सहस्रयाजिन इति सहस्र – याजिनः । गृहमेधिनस्ते । गृहमेधिन
इति गृह-मेधिनः । त एव । एवैतया । एतया यजरत्न् । यजरन्
तेषाम् । तेषामेव । एवैषा । एषा ऽऽप्ता । आप्तेत्याप्ता ॥ 14 (42/52)
(यथ् – स्वेन – सारस्वतीमा लभेत यः – कामाय त्वा – कामो –
ऽप इत्य – भ्रो – द्विचत्वारिङ्शच्च) (A3)
T.S.3.4.4.1 - Kramam
चित्तम् च । च चित्तिः । चित्तिश्च । चाकूतम् । आकूतम् च ।
आकूतमित्या – कूतम् । चाकूतिः । आकूतिश्च ।
आकूतिरित्या – कूतिः । च विज्ञातम् । विज्ञातम् च ।
```

विज्ञातमिति वि – ज्ञातम् । च विज्ञानम् । विज्ञानं च । विज्ञानमिति वि – ज्ञानम् । च मनः । मनश्च । च शक्वरीः । शक्वरीश्च । च दर्.शः । दर्.शश्च । च पूर्णमासः । पूर्णमासश्च । पूर्णमास इति पूर्ण - मासः । च बृहत् । बृहच् च । च रथन्तरम् । रथन्तरम् च । रथन्तरमिति रथं – तरम् । च प्रजापतिः । प्रजापतिर् जयान् । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । जयानिन्द्राय । इन्द्राय वृष्णे । वृष्णे प्र । प्रायच्छत् । अयच्छदुग्रः । उग्रः पृतनाज्येषु । पृतनाज्येषु तस्मै । तस्मै विशः । विशः सम् । समनमन्त । अनमन्त सर्वाः । सर्वाः सः । स उग्रः । उग्रः सः । स हि । हि हव्यः । हव्यो बभूव । बभूवं देवासुराः । देवासुराः सम्यताः । देवासुरा इति देव – असुराः । सम्याता आसन् । सम्याता इति सं – यताः । आसन्थ् सः । स इन्द्रः । इन्द्रः प्रजापतिम् । प्रजापतिमुपं () । प्रजापतिमिति प्रजा - पतिम् । उपाधावत् । अधावत् तस्मै । तस्मा एतान् । एतान् जयान् । जयान् प्र । प्रायच्छत् । अयच्छत् तान् । तानजुहोत् । अजुहोत् ततः । ततो वै । वै देवाः । देवा असुरान् ।

असुरानजयन्न् । अजयन्. यत् । यदजयन्न् । अजयन् तत् । तज् जयानाम् । जयानाम् जयत्वम् । जयत्व । स्पर्द्धमानेन । जयत्वमिति जय – त्वम् । स्पर्छमानेनैते । एते होतव्याः । होतव्या जयति । जयत्येव । एव ताम् । ताम् पृतनाम् । पृतनामिति पृतनाम् । 15 (75/86) (उप – पञ्चविञ्ञातिश्च) (A4) T.S.3.4.5.1 - Kramam अग्निर् भूतानाम् । भूतानामधिपतिः । अधिपतिः सः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । स मा । मा ऽवतु । अवत्विन्द्रः । इन्द्रो ज्येष्ठानाम् । ज्येष्ठानां यमः । यमः पृथिव्याः । पृथिव्या वायुः । वायुरन्तरिक्षस्य । अन्तरिक्षस्य सूर्यः । सूर्यो दिवः । दिवश्चन्द्रमाः । चन्द्रमा नक्षेत्राणाम् । नक्षेत्राणाम् बृहस्पतिः । बृहस्पतिर् ब्रह्मणः । ब्रह्मणो मित्रः । मित्रः सत्यानाम् । सत्यानां वरुणः । वरुणो ऽपाम् । अपाल् समुद्रः । समुद्रः स्रोत्यानाम् । स्रोत्यानामन्नम् । अन्न 🗸 साम्राज्यानाम् । साम्राज्यानामधिपति । साम्राज्यानामिति साम् – राज्यानाम् । अधिपति तत् । अधिपतीत्यधि – पति । तन्मा ।

मा ऽवतु । अवतु सोमः । सोम ओषधीनाम् । ओषधीना ए सविता । सविता प्रसवानाम् । प्रसवाना एं रुद्रः । प्रसवानामिति प्र – सवानाम् । विष्णुः पर्वतानाम् । पर्वतानां मरुतः । मरुतौ गणानाम् । गणानामधिपतयः । अधिपतयस्ते । अधिपतय इत्यधि-पतयः । ते मा । मा ऽवन्तु । अवन्तु पितरः । पितरः पितामहाः । पितामहाः परे । परे ऽवरे ()। अवरे तताः। ततास्ततामहाः। ततामहा इह। इह मा। मा ऽवत । अवतेत्यवत ॥ अस्मिन् ब्रह्मन्न् । ब्रह्मन्नस्मिन्न् । अस्मिन् क्षत्रे । क्षत्रें उस्याम् । अस्यामाशिषि । आशिष्यस्याम् । आशिषीत्या – शिषि । अस्याम् पुरोधायाम् । पुरोधायामस्मिन्न् । पुरोधायामिति पुरः – धायाम् । अस्मिन् कर्मन्न् । कर्मन्नस्याम् । अस्याम् देवहूत्याम् । देवहूत्यामिति देव – हूत्याम् ॥ 16 (67/74) (अवरे - सप्तदश च) (A5) T.S.3.4.6.1 - Kramam देवा वै । वै यत् । यद् यज्ञे । यज्ञे ऽकुर्वत । अकुर्वत तत् । तदसुराः । असुरा अकुर्वत । अकुर्वत ते । ते देवाः । देवा एतान् ।

एतानभ्यातानान् । अभ्यातानानपञ्यन्न् । अभ्यातानानित्यभि – आतानान् । अपञ्यन् तान् । तानभ्यातन्वत । अभ्यातन्वत यत् । अभ्यातन्वतेत्यभि – अतन्वत । यद् देवानाम् । देवानाम् कर्म । कर्मासीत् । आसीदाद्ध्यंत । आद्ध्यंत तत् । तद् यत् । यदसुराणाम् । असुराणाम् न । न तत् । तदाद्ध्यत । आद्ध्यत येन । येन कर्मणा। कर्मणेर्थ्सेत्। ईर्थ्सेत् तत्र। तत्र होतव्याः। होतव्या ऋद्ध्नोति । ऋद्ध्नोत्येव । एव तेन । तेन कर्मणा । कर्मणा यत् । यद् विश्वें । विश्वें देवाः । देवाः समभरत्न् । समभरन् तस्मात् । समभरत्निति सं-अभरत्न् । तस्मादभ्यातानाः । अभ्याताना वैश्वदेवाः । अभ्याताना इत्यंभि – आतानाः । वैश्वदेवा यत् । वैश्वदेवा इति वैश्व - देवाः । यत् प्रजापतिः । प्रजापतिर् जयान् । प्रजापतिरितिप्रजा – पतिः । जयान् प्र । प्रायच्छत् । अयच्छत् तस्मात् । तस्माज् जयाः । जयाः प्राजापत्याः । प्राजापत्या यत् । प्राजापत्या इति प्राजा – पत्याः । 17 (50/57)

T.S.3.4.6.2 - Kramam यद् राष्ट्रभृद्भिः । राष्ट्रभृद्भी राष्ट्रम् । राष्ट्रभृद्भिरितं राष्ट्रभृत्-भिः । राष्ट्रमा । आ ऽददत । अददत तत् । तद् राष्ट्रभृताम् । राष्ट्रभृतां ुं राष्ट्रभृत्वम् । राष्ट्रभृतामिति राष्ट्र – भृताम् । राष्ट्रभृत्वम् तॆ । राष्ट्रभृत्वमिति राष्ट्रभृत् – त्वम् । तॆ दॆवाः । दॆवा अभ्यातानैः । अभ्यातानैरसुरान् । अभ्यातानैरित्यभि-आतानैः । असुरानभ्यातन्वत । अभ्यातन्वत जयैः । अभ्यातन्वतेत्यभि – आतन्वत । जयै रजयन्न् । अजयन् राष्ट्रभद्भिः । राष्ट्रभृद्भी राष्ट्रम् । राष्ट्रभृद्भिरिति राष्ट्रभृत् – भिः । राष्ट्रमा । आ ऽददत । अददत यत् । यद् देवाः । देवा अभ्यातानैः । अभ्यातानैरसुरान् । अभ्यातानैरित्यभि–आतानैः । असुरानभ्यातन्वत । अभ्यातन्वत तत् । अभ्यातन्वतेत्यभि-आतन्वत । तदभ्यातानानाम् । अभ्यातानानामभ्यातानत्वम् । अभ्यातानानामित्यभि – आतानानाम् । अभ्यातानत्वं यत् । अभ्यातानत्वमित्यभ्यातान – त्वम् । यज् जयैः । जयैरजयन्न् । अजयन् तत् । तज् जयानाम् । जयानाम् जयत्वम् । जयत्वं ँयत् । जयत्वमिति जय – त्वम् । यद् राष्ट्रभृद्भिः । राष्ट्रभृद्भी राष्ट्रम् ।

```
राष्ट्रभृद्भिरिति राष्ट्रभृत् – भिः । राष्ट्रमा । आ उददत । अददत तत् ।
तद् राष्ट्रभृताम् । राष्ट्रभृतां ए राष्ट्रभृत्वम् । राष्ट्रभृतामिति राष्ट्र-भृताम् ।
राष्ट्रभृत्वम् ततः । राष्ट्रभृत्वमिति राष्ट्रभृत् – त्वम् । ततो देवाः । देवा
अभवत्र् । अभवन् परा । परा उसुराः । असुरा यः । यो भ्रातृव्यवान् ।
भ्रातृव्यवान्थ् स्यात् । भ्रातृव्यवानिति भ्रातृव्य – वान् । स्याथ् सः ()।
स एतान् । एतान् जुहुयात् । जुहुयादभ्यातानैः । अभ्यातानैरेव ।
अभ्यातानैरित्यभि – आतानैः । एव भ्रातृव्यान् । भ्रातृव्यानभ्यातनुते ।
अभ्यातनुते जयैः । अभ्यातनुत इत्यभि – आतनुते । जयैर् जयति ।
जयति राष्ट्रभृद्भिः । राष्ट्रभृद्भी राष्ट्रम् । राष्ट्रभृद्भिरितं
राष्ट्रभृत् – भिः । राष्टमा । आ दत्ते । दत्ते भवति । भवत्यात्मना ।
आत्मना परा । परा उस्य । अस्य भ्रातृव्यः । भ्रातृव्यो भवति ।
भवतीति भवति ॥ 18 (68/86)
(प्राजापत्याः – सौंऽ – ष्टादश च) (A6)
T.S.3.4.7.1 - Kramam
ऋताषाड् ऋतधामा । ऋतधामा ऽग्निः । ऋतधामेत्यृत – धामा ।
अग्निर् गन्धर्वः । गन्धर्वस्तस्य । तस्यौषधयः ।
```

ओषधयो उफ्सरसः । अफ्सरस ऊर्जः । ऊर्जो नाम । नाम सः । स इदम् । इदम् ब्रह्म । ब्रह्म क्षत्रम् । क्षत्रम् पातु । पातु ताः । ता इदम् । इदम् ब्रह्म । ब्रह्म क्षत्रम् । क्षत्रम् पान्तु । पान्तु तस्मै । तस्मै स्वाहा । स्वाहा ताभ्यः । ताभ्यः स्वाहा । स्वाहा सङ्हितः । स्ट्हितो विश्वसामा । स्ट्हित इति सं-हितः । विश्वसामा सूर्यः । विश्वसामेति विश्व – सामा । सूर्यो गन्धर्वः । गन्धर्वस्तस्य । तस्य मरीचयः । मरीचयो उपसरसः । अपसरस आयुवः । आयुवः सुषुम्नः । आयुव इत्या – युवः । सुषुम्नः सूर्यरिभः । सुषुम्न इति सु – सुम्नः । सूर्येरिश्म श्चन्द्रमाः । सूर्येरिश्मिरिति सूर्य - रिमः । चन्द्रमा गन्धर्वः । गन्धर्वस्तस्य । तस्य नक्षेत्राणि । नक्षत्राण्यफ्सरसः । अफ्सरसो बेकुरयः । बेकुरयो भुज्युः । भुज्युः सुंपर्णः । सुपर्णो यज्ञः । सुपर्ण इति सु – पर्णः । यज्ञो गन्धर्वः । गन्धर्वस्तस्य । तस्य दक्षिणाः । दक्षिणा अफ्सरसः । अफ्सरसः स्तवाः । स्तवाः प्रजापतिः । प्रजापतिर् विश्वकर्मा ।

```
प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । विश्वकर्मा मनः ।
विश्वकर्मेति विश्व – कर्मा । मनो गन्धर्वः । 19 (50/59)
T.S.3.4.7.2 - Kramam
गन्धर्वस्तस्य । तस्यर्.ख्सामानि । ऋख्सामान्यफ्सरसः ।
ऋख्सामानीत्यृक् – सामानि । अफ्सरसॊ वह्नयः । वह्नय इषिरः ।
इषिरो विश्वव्यचाः । विश्वव्यचा वातः । विश्वव्यचा इति
विश्व – व्यचाः । वातो गन्धर्वः । गन्धर्वस्तस्य । तस्यापः ।
आपोंऽफ्सरसः । अफ्सरसों मुदाः । मुदा भुवनस्य । भुवनस्य पते ।
पतॆ यस्य । यस्य तॆ । त उपरिं । उपरिं गृहाः । गृहा इह । इह च ।
चैति च ॥ स नः । नो रास्व । रास्वाज्यानिम् । अज्यानिल् रायः ।
रायस्पोषम् । पोषं एं सुवीर्यम् । सुवीर्यं एं सम्वथ्सरीणाम् ।
सुवीर्यमिति सु – वीर्यम् । सम्वथ्सरीणा 🛡 स्वस्तिम् ।
सम्वथ्सरीणामिति सम् – वथ्सरीणाम् । स्वस्तिमिति स्वस्तिम् ॥
परमेष्ठ्यधिपतिः । अधिपतिर् मृत्युः । अधिपतिरित्यधि – पतिः ।
मृत्युर् गन्धर्वः । गन्धर्वस्तस्य । तस्य विश्वम् । विश्वमफ्सरसः ।
अफ्सरसो भ्वः । भ्वः सुक्षितिः । सुक्षितिः सुभूतिः ।
```

सुक्षितिरिति सु – क्षितिः । सुभूतिर् भद्रकृत् । सुभूतिरिति सु - भूतिः । भद्रकृथ् सुवर्वान् । भद्रकृदिति भद्र - कृत् । सुवर्वान् पर्जन्यः । सुवर्वानिति सुवः – वान् । पर्जन्यो गन्धर्वः । गन्धर्वस्तस्य । तस्य विद्युतः । विद्युतो उपसरसः । विद्युत इति वि – द्युतः । अफ्सरसो रुचः । रुचो दूरहेतिः । दूरहेतिरमृडयः () । दूरेहें तिरितिं दूरे - हेतिः । अमृडयो मृत्युः । 20 (50/61) T.S.3.4.7.3 - Kramam मृत्युर् गन्धर्वः । गन्धर्वस्तस्य । तस्य प्रजाः । प्रजा अफ्सरसः । प्रजा इति प्र – जाः । अफ्सरसो भीरुवः । भीरुवश्चारुः । चारुः कृपणकाशी । कृपणकाशी कामः । कृपणकाशीति कृपण-काशी । कामों गन्धर्वः । गन्धर्वस्तस्यं । तस्याधयः । आधर्यो उपसरसः । आधय इत्या – धयः । अफ्सरसः शोचयन्तीः । शोचयन्तीर् नाम । नाम सः । स इदम् । इदम् ब्रह्म । ब्रह्म क्षत्रम् । क्षत्रम् पातु । पातु ताः । ता इदम् । इदम् ब्रह्म । ब्रह्म क्षत्रम् । क्षत्रम् पान्तु । पान्तु तस्मै । तस्मै स्वाहा । स्वाहा ताभ्यः । ताभ्यः स्वाहा । स्वाहा सः । स नः । नो भुवनस्य । भुवनस्य पते । पते यस्य ।

यस्य ते । त उपरि । उपरि गृहाः । गृहा इह । इह च । चेति च ॥ उरु ब्रह्मणे । ब्रह्मणे ऽस्मै । अस्मै क्षत्राय । क्षत्राय महि । महि शर्म । शर्म यच्छ । यच्छेति यच्छ ॥ 21 (46/49) (मनों - ऽमृडयः - षट्चत्वारिङ्शच्च) (४७)

T.S.3.4.8.1 - Kramam

राष्ट्रकामाय होतव्याः । राष्ट्रकामायेति राष्ट्र–कामाय । होतव्या राष्ट्रम् । राष्ट्रं वै । वै राष्ट्रभृतः । राष्ट्रभृतो राष्ट्रणं । राष्ट्रभृत इति राष्ट्र-भृतः । राष्ट्रेणैव । एवास्मैं । अस्मै राष्ट्रम् । राष्ट्रमव । अवं रुन्धे । रुन्धे राष्ट्रम् । राष्ट्रमेव । एव भवति । भवत्यात्मने । आत्मने होतव्याः । होतव्या राष्ट्रम् । राष्ट्रं वै । वै राष्ट्रभृतः । राष्ट्रभृतो राष्ट्रम् । राष्ट्रभृत इति राष्ट्र – भृतः । राष्ट्रम् प्रजा । प्रजा राष्ट्रम् । प्रजेति प्र – जा । राष्ट्रम् पञ्चावः । पञ्चावो राष्ट्रम् । राष्ट्रं यत् । यच्छ्रेष्ठः । श्रेष्ठो भवति । भवति राष्ट्रेण । राष्ट्रेणैव । एव राष्ट्रम् । राष्ट्रमव । अव रुन्धे । रुन्धे वसिष्ठ । वसिष्ठः समानानाम् । समानानाम् भवति । भवति ग्रामकामाय । ग्रामकामाय होतव्याः । ग्रामकामायेति ग्राम-कामाय । होतव्या राष्ट्रम् । राष्ट्रं वै । वै राष्ट्रभृतः । राष्ट्रभृतो राष्ट्रम् ।

राष्ट्रभृत इति राष्ट्र – भृतः । राष्ट्रज् सजाताः । सजाता राष्ट्रेण । सजाता इति स – जाताः । राष्ट्रेणैव । एवास्मैं । अस्मै राष्ट्रम् । राष्ट्रं संजातान् । सजातानवं । सजातानिति स – जातान् । अव रुन्धे । रुन्धे ग्रामी । ग्राम्येव । 22 (50/58) T.S.3.4.8.2 - Kramam एव भवति । भवत्यधिदॆवनॆ । अधिदॆवनॆ जुहॊति । अधिदॆवन इत्यधि – देवने । जुहोत्यधिदेवने । अधिदेवन एव । अधिदेवन इत्यधि – देवने । एवास्मै । अस्मै सजातान् । सजातानव । सजातानिति स – जातान् । अव रुन्धे । रुन्धे ते । त एनम् । एनमवरुद्धाः । अवरुद्धा उप । अवरुद्धा इत्यव – रुद्धाः । रथमुख इतिरथ - मुखे । ओजस्कामस्य होतव्याः । ओजस्कामस्येत्योजः – कामस्य । होतव्या ओजः । ओजो वै । वै राष्ट्रभृतः । राष्ट्रभृत ऑजः । राष्ट्रभृत इति राष्ट्र – भृतः । ओजो रथः । रथ ओजसा । ओजसैव । एवास्मै । अस्मा ओजः । ओजो ऽवं । अवं रुन्धे । रुन्ध ओजस्वी ।

```
ओजस्व्येव । एव भवति । भवति यः । यो राष्ट्रात् । राष्ट्रादपभूतः ।
अपभूतः स्यात् । अपभूत इत्यपं – भूतः । स्यात् तस्मै ।
तस्मै होतव्याः । होतव्या यावन्तः । यावन्तो ऽस्य । अस्य रथाः ।
रथाः स्युः । स्युस्तान् । तान् ब्रूयात् । ब्रूयाद् युङ्ध्वम् ।
युङ्ध्वमिति । इति राष्ट्रम् । राष्ट्रमेव । एवास्मै । अस्मै युनक्ति ।
युनक्त्याहुतयः । 23 (50/58)
T.S.3.4.8.3 - Kramam
आहृतयो वै। आहृतय इत्या – हृतयः। वा एतस्य।
एतस्याक्लृप्ताः । अक्लृप्ता यस्यं । यस्यं राष्ट्रम् । राष्ट्रम् न ।
न कल्पते । कल्पते स्वरथस्य । स्वरथस्य दक्षिणम् । स्वरथस्यति
स्व - रथस्य । दक्षिणम् चक्रम् । चक्रम् प्रवृद्यं । प्रवृद्यं नाडीम् ।
प्रवृह्यति प्र - वृह्य । नाडीमभि । अभि जुहुयात् । जुहुयादाहुतीः ।
आहुं तीरेव । आहुं तीरित्या – हुतीः । एवास्य । अस्य कल्पयति ।
कल्पयति ताः । ता अस्य । अस्य कल्पमाना । कल्पमानाः राष्ट्रम् ।
राष्ट्रमनु । अनु कल्पते । कल्पते सङ्ग्रामे । सङ्ग्रामे सम्यते ।
सङ्ग्राम इति सं – ग्रामे । सम्यते होतव्याः ।
```

```
तृतीय काण्डे - चतुर्थ प्रश्नः (TS 3.4)
```

सम्यत इति सं – यते । होतव्या राष्ट्रम् । राष्ट्रं वै । वै राष्ट्रभृतः । राष्ट्रभृतो राष्ट्रे । राष्ट्रभृत इति राष्ट्र – भृतः । राष्ट्रे खलु । खलु वै । वा एते । एते व्यायच्छन्ते । व्यायच्छन्ते ये । व्यायच्छन्त इति वि – आयच्छन्ते । ये सङ्ग्रामम् । सङ्ग्रामण् सम्यन्ति । सङ्ग्राममिति सम् – ग्रामम् । सम्यन्ति यस्य । सम्यन्तीति सं-यन्ति । यस्य पूर्वस्य । पूर्वस्य जुह्नित । जुह्नित सः । स एव । एव भवति । भवति जयति । जयति तम् । तङ् संङ्ग्रामम् । सङ्ग्रामम् मान्धुकः । सङ्ग्राममिति सम् – ग्रामम् । मान्धुक इध्मः । इध्मो भवति । 24 (50/61) T.S.3.4.8.4 - Kramam भवत्यङ्गाराः । अङ्गारा एव । एव प्रतिवेष्टमानाः । प्रतिवेष्टमाना अमित्राणाम् । प्रतिवेष्टमाना इति प्रति – वेष्टमानाः । अमित्राणामस्य । अस्य सेनाम् । सेनाम् प्रति । प्रति वेष्टयन्ति । वेष्टयन्ति यः । य उन्माद्येत् । उन्माद्येत् तस्मै । उन्माद्येदित्युत् – माद्येत् । तस्मै होतव्याः । होतव्या गन्धर्वाफ्सरसः । गन्धर्वाफ्सरसो वै । गन्धर्वाफ्सरस इति गन्धर्व – अफ्सरसः । वा एतम् । एतमुत् ।

उन् मादयन्ति । मादयन्ति यः । य उन्माद्यति । उन्माद्यत्येते । उन्माद्यतीत्युत्-माद्यति । एते खलुं । खलु वै । वै गन्धर्वाफ्सरसः । गन्धर्वाफ्सरसॊ यत् । गन्धर्वाफ्सरस इति गन्धर्व – अफ्सरसेः । यद् राष्ट्रभृतः । राष्ट्रभृतस्तस्मै । राष्ट्रभृत इति राष्ट्र – भृतः । तस्मै स्वाहा । स्वाहा ताभ्यः । ताभ्यः स्वाहा । स्वाहेति । इति जुहोति । जुहोति तेन । तेनैव । एवैनान् । एनाञ्छमयति । शमयति नैयग्रोधः । नैयग्रोध औदुम्बरः । औदुम्बर आश्वत्थः । आश्वत्थः प्लाक्षः । प्लाक्ष इति । इतीद्ध्मः । इद्ध्मो भवति । भवत्येते । एते वै । वै गन्धर्वाफ्सरसाम् । गन्धर्वाफ्सरसाम् गृहाः । गन्धर्वाफ्सरसामिति गन्धर्व – अफ्सरसाम् । गृहाः स्वॆ । स्व एव । एवैनान् । एनानायतने । 25 (50/61) T.S.3.4.8.5 - Kramam ा। । । । आयतने रामयति । आयतन इत्या – यतने । रामयत्यभिचरता । अभिचरता प्रतिलोमम् । अभिचरतेत्यभि – चरता । प्रतिलोमण् होतव्याः । प्रतिलोममिति प्रति – लोमम् । होतव्याः प्राणान् । प्राणानेव । प्राणानिति प्र – अनान् । एवास्य । अस्य प्रतीचः ।

प्रतीचः प्रति । प्रति यौति । यौति तम् । तम् ततः । ततो येन । येन केन । केन च । च स्तृणुतॆ । स्तृणुतॆ स्वकृतॆ । स्वकृत इरिणॆ । स्वकृत इति स्व - कृते । इरिणे जुहोति । जुहोति प्रदरे । प्रदरे वा । प्रदर इति प्र – दरे । वैतत् । एतद् वै । वा अस्यै । अस्यै निर्.ऋतिगृहीतम् । निर्.ऋतिगृहीतम् निर्.ऋतिगृहीतॆ । निर्.ऋतिगृहीतमिति निर्.ऋति – गृहीतम् । निर्.ऋतिगृहीत एव । निर्.ऋतिगृहीत इति निर्.ऋति-गृहीते । एवैनम् । एनम् निर्.ऋत्या । निर्.ऋत्या ग्राहयति । निर्.ऋत्येति निः – ऋत्या । ग्राहयति यत् । यद् वाचः । वाचः क्रूरम् । क्रूरम् तेन । तेन वषट् । वषट् करोति । करोति वाचः । वाच एव । एवैनम् । एनम् क्रूरेण । क्रूरेण प्र । प्र वृश्चति । वृश्चति ताजक् । ताजगार्तिम् । आर्तिमा । आर्च्छति । ऋच्छति यस्य । यस्य कामयेत । कामयेतान्नाद्यम् । अन्नाद्यमा । अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । 26 (50/57) T.S.3.4.8.6 - Kramam आ ददीय। ददीयेति। इति तस्य। तस्य सभायाम्। सभायामुत्तानः । उत्तानो निपद्य । उत्तान इत्युत् – तानः ।

```
निपद्य भुवनस्य । निपद्यति नि – पद्य । भुवनस्य पते । पत इति ।
इति तृणानि । तृणानि सम् । सम् गृह्णीयात् । गृह्णीयात् प्रजापतिः ।
प्रजापतिर् वै। प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः। वै भुवनस्य।
भुवनस्य पतिः । पतिः प्रजापतिना । प्रजापतिनैव । प्रजापतिनिति
प्रजा – पतिना । एवास्य । अस्यान्नाद्यम् । अन्नाद्यमा ।
अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । आ दत्ते । दत्त इदम् । इदमहम् ।
अहममुष्य । अमुष्यामुष्यायणस्य । आमुष्यायणस्यान्नाद्यम् ।
अन्नाद्य र हरामि । अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । हरामीति । इत्याह ।
आहानाद्यम् । अन्नाद्यमेव । अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । एवास्य ।
अस्य हरति । हरति षड्भिः । षड्भिर्. हरति । षड्भिरिति षट्-भिः ।
हरति षट्। षड् वै। वा ऋतवः। ऋतवः प्रजापतिना।
प्रजापतिनैव । प्रजापतिनेति प्रजा-पतिना । एवास्य । अस्यान्नाद्यम् ।
अन्नाद्यमादाय । अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । आदायर्तवः ।
आदायत्या – दाय । ऋतवाँ उस्मै । अस्मा अनु । अनु प्र ।
प्र यच्छन्ति । यच्छन्ति यः ( ) । 27 (50/60)
```

T.S.3.4.8.7 - Kramam यो ज्येष्ठबन्धुः । ज्येष्ठबन्धुरपभूतः । ज्येष्ठबन्धुरिति ज्येष्ठ – बन्धुः । अपभूतः स्यात् । अपभूत इत्यप-भूतः । स्यात् तम् । त७ स्थले । स्थलं ऽवसाय्यं । अवसाय्यं ब्रह्मौदनम् । अवसाय्येत्यंव – साय्यं । ब्रह्मौदनम् चतुं २ शरावम् । ब्रह्मौदनमिति ब्रह्म – ओदनम् । चतुरशरावम् पक्त्वा । चतुरशरावमिति चतुः – शरावम् । ॥ ॥ ॥ । पक्त्वा तस्मै । तस्मै होतव्याः । होतव्या वर्ष्म । वर्ष्म वै । वै राष्ट्रभृतः । राष्ट्रभृतो वर्षम् । राष्ट्रभृत इति राष्ट्र – भृतः । वर्षा स्थलम् । स्थलम् वर्षाणा । वर्षाणैव । एवैनम् । एनम् वर्षा । वर्ष्म समानानाम् । समानानाम् गमयति । गमयति चतुरुशरावः । चतुरशरावो भवति । चतुरशराव इति चतुः – शरावः । भवति दिक्षु । दिक्ष्वंव । एव प्रति । प्रति तिष्ठति । तिष्ठति क्षीरे । क्षीरे भवति । भवति रुचम् । रुचमेव । एवास्मिन् । अस्मिन् दधाति । दधात्युत् । उद्धरित । हरित शृतत्वायं । शृतत्वायं सर्पिष्वान् । शृतत्वायति शृत – त्वायं । सर्पिष्वान् भवति । भवति मेद्ध्यत्वायं । मेद्ध्यत्वायं चत्वारः । मेद्ध्यत्वायेति मेद्ध्य – त्वायं ।

चत्वारं आर्.षेयाः । आर्.षेयाः प्र । प्राञ्ननित । अञ्ननित दिशाम् । दिशामेव । एव ज्योतिषि । ज्योतिषि जुहोति । जुहोतीते जुहोति ॥ 28 (49/58) (ग्रामी – युनकी – ध्मः – स्व एवैना – नन्नाद्यं – ँयच्छन्त्ये – कान्नपञ्चाशच्च) (A8) T.S.3.4.9.1 - Kramam देविका निः । निर् वपेत् । वपेत् प्रजाकामः । प्रजाकामः छन्दा ्सि । प्रजाकाम इति प्रजा – कामः । छन्दा ्सि वै । वै देविकाः । देविका इछन्दार्सि । छन्दार्सीव । इव खलु । खलु वै। वै प्रजाः। प्रजा इछन्दोभिः। प्रजा इति प्र – जाः। छन्दोभिरेव । छन्दोभिरिति छन्दः – भिः । एवास्मै । अस्मै प्रजाः । प्रजाः प्र । प्रजा इति प्र – जाः । प्र जनयति । जनयति प्रथमम् । प्रथमम् धातारम् । धातारम् करॊति । करॊति मिथुनी । मिथुनी एव । एव तेन । तेन करोति । करोत्यनु । अन्वेव । एवास्मै । अस्मा अनुमतिः । अनुमतिर् मन्यते । अनुमतिरित्यनु – मतिः । मन्यते राते । राते राका । राका प्र । प्र सिनीवाली ।

सिनीवाली जनयित । जनयित प्रजास्य । प्रजास्वेव । प्रजास्विति प्रजास्य । प्रजातास्य कुह्वा । प्रजातास्विति प्रजातास्य कुह्वा । प्रजातास्विति प्रजातास्य कुह्वा । प्रजातास्विति प्रजातास्य । कुह्वा वाचम् । वाचम् दधाति । दधात्येताः । एता एव । एव निः । निर् वपत् । वपत् पशुकामः । पशुकाम् इछन्दा एसि । पशुकाम् इति पशु – कामः । उन्दा एसि वै । वै देविकाः । देविका इछन्दा एसि । एउएकाम् । उन्दा एसीव । 29 (50/58)

T.S.3.4.9.2 - Kramam

कुह्वा प्रति । प्रतिष्ठापयति । स्थापयत्येताः । एता एव । एव निः । निर् वपत् । वपद् ग्रामकामः । ग्रामकाम ३छन्दा ्सि । ग्रामकाम इति ग्राम – कामः । छन्दार््सि वै । वै देविकाः । देविका रुछन्दा एसि । छन्दा एसीव । इव खलु । खलु वै । वै ग्रामः । ग्रामः छन्दोभिः । छन्दोभिरेव । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एवास्मै । अस्मै ग्रामम् । ग्राममव । 30 (50/55) T.S.3.4.9.3 - Kramam । । अव रुन्धे । रुन्धे मद्ध्यतः । मद्ध्यतो धातारम् । धातारम् करोति । करोति मद्ध्यतः । मद्ध्यत एव । एवैनम् । एनम् ग्रामस्य । ग्रामस्य दधाति । दधत्येताः । एता एव । एव निः । निर् वपेत् । वपेज् ज्योगामयावी । ज्योगामयावी छन्दा ्सि । ज्योगामयावीति ज्योक् – आमयावी । छन्दा एंसि वै । वै देविकाः । देविका इछन्दा ्सि । छन्दा ्सि खलु । खलु वै । वा एतम् । एतमभि । अभि मन्यन्ते । मन्यन्ते यस्य । यस्य ज्योक् । ज्योगामयति । आमयति छन्दोभिः । छन्दोभिरेव । छन्दोभिरिति छन्दः – भिः । एवैनम् । एनमगदम् । अगदम् करोति । करोति मद्ध्यतः ।

मद्ध्यतो धातारम् । धातारम् करोति । करोति मद्ध्यतः ।

मद्ध्यतो वै । वा एतस्य । एतस्याक्लृप्तम् । अक्लृप्तम् "यस्य ।

यस्य ज्योक् । ज्योगामयति । आमयति मद्ध्यतः । मद्ध्यत एव ।

एवास्य । अस्य तेन । तेन कल्पयति । कल्पयत्येताः । एता एव ।

एव निः । निर् वपेत् । 31 (50/52)

T.S.3.4.9.4 - Kramam

वपेद् यम् । यं यज्ञः । यज्ञो न । नोपनमत् । उपनमेच्छन्दा एसि । उपनमेदित्युप – नमत् । छन्दा एसि वै । वै देविकाः । देविकाः । उछन्दा एसि । छन्दा एसि खलु । खलु वै । वा एतम् । एतम् न । नोप । उप नमन्ति । नमन्ति यम् । यं यज्ञः । यज्ञो न । नोपनमिति । उपनमति प्रथमम् । उपनमतीत्युप – नमित । प्रथमम् धातारम् । धातारम् करोति । करोति मुखतः । मुखत एव । एवास्मै । अस्मै । छन्दा एसि दधाति । दधात्युप । उपनम् । एनं यज्ञः । यज्ञो नमित । नमत्येताः । एता एव । एव निः । निर् वपत् । वपदीजानः । ईजान २छन्दा एसि । छन्दा एसि वै । वै देविकाः । देविका यातयामानि । यातयामानीव । यातयामानीति यात – यामानि । देविका यातयामानि । यातयामानीव । यातयामानीति यात – यामानि ।

इव खलु । खलु वै । वा एतस्य । एतस्य छन्दा एसि । छन्दा एंसि यः । य ईजानः । ईजान उत्तमम् । उत्तमम् धातारम् । उत्तममित्युत् – तमम् । धातारम् करोति । करोत्युपरिष्टात् । 32 (50/54) T.S.3.4.9.5 - Kramam ा । उपरिष्टादेव । एवास्मै । अस्मै छन्दार््सि । छन्दार्स्ययातयामानि । अयातयामान्यवं । अयातयामानीत्ययात – यामानि । अवं रुन्धे । रुन्ध उप । उपैनम् । एनमुत्तरः । उत्तरो यज्ञः । उत्तर इत्युत् – तरः । यज्ञो नमति । नमत्येताः । एता एव । एव निः । निर् वपेत् । वपेद यम् । यम् मेधा । मेधा न । नोपनमेत् । उपनमेच्छन्दा एंसि । उपनमेदित्युप – नमेत् । छन्दा एंसि वै । वै देविकाः । देविका इछन्दा ्सि । छन्दा ्सि खलु । खलु वै । वा एतम् । एतम् न । नोप । उप नमन्ति । नमन्ति यम् । यम् मेधा । मेधा न । नोपनमति । उपनमति प्रथमम् । उपनमतीत्युप – नमति । प्रथमम् धातारम् । धातारम् करोति । करोति मुखतः । मुखत एव । एवास्मै ।

T.S.3.4.9.6 - Kramam

रुक्काम २छन्दार्थ्स । रुक्काम इति रुक् – कामः । छन्दार्थ्सि वै । वै देविकाः । देविका इछन्दार्सि । छन्दार्सीव । इव खलु । खलु वै । वै रुक् । रुक् छन्दोंभिः । छन्दोंभिरेव । छन्दोंभिरिति छन्दः – भिः । एवास्मिन्न् । अस्मिन् रुचम् । रुचम् दधाति । दधाति क्षीरे । क्षीरे भवन्ति । भवन्ति रुचम् । रुचमेव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् दधति । दधति मद्ध्यतः । मद्ध्यतौ धातारम् । धातारम् करोति । करोति मद्ध्यतः । मद्ध्यत एव । एवैनम् । एन ए रुचः । रुचो दंधाति । दधाति गायत्री । गायत्री वै । वा अनुमतिः । अनुमितस्त्रिष्टुक् । अनुमितरित्यनु – मितः । त्रिष्टुग् राका । राका जगती । जगती सिनीवाली । सिनीवाल्यनुष्टुप् । अनुष्टुप् कुहूः । अनुष्टुबित्यनु – स्तुप् । कुहूर् धाता । धाता वषट्कारः । वषट्कारः पूर्वपक्षः । वषट्कार इति वषट्-कारः । पूर्वपक्षो राका ।

```
पूर्वपक्ष इति पूर्व - पक्षः । राका उपरपक्षः । अपरपक्षः कुहूः ।
अपरपक्ष इत्यपर-पक्षः । कुहूरमावास्या । अमावास्या सिनीवाली ।
अमावास्येत्यमा – वास्या । सिनीवाली पौर्णमासी ।
पौर्णमास्यनुमतिः । पौर्णमासीति पौर्ण-मासी । अनुमति श्चन्द्रमाः ।
अनुमतिरित्यनु – मतिः । चन्द्रमा धाता । धाता ऽष्टौ ।
अष्टौ वसवः । 34 (50/60)
<u>T.S.3.4.9.7 - Kramam</u>
वसवो ऽष्टाक्षरा । अष्टाक्षरा गायत्री । अष्टाक्षरेत्यष्टा – अक्षरा ।
गायत्र्येकादश । एकादश रुद्राः । रुद्रा एकादशाक्षरा । एकादशाक्षरा
त्रिष्टुप् । एकादशाक्षरेत्येकादश – अक्षरा । त्रिष्टुब् द्वादश ।
द्वादशादित्याः । आदित्या द्वादशाक्षरा । द्वादशाक्षरा जगती ।
द्वादशाक्षरेति द्वादश – अक्षरा । जगती प्रजापतिः । प्रजापतिरनुष्टुप् ।
प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । अनुष्टुब् धाता । अनुष्टुबित्यनु – स्तुप् ।
धाता वषट्कारः । वषट्कार एतत् । वषट्कार इति वषट् – कारः ।
एतद् वै। वै देविकाः । देविकाः सर्वाणि । सर्वाणि च।
च छन्दार्स । छन्दार्स सर्वाः । सर्वाश्च । च देवताः ।
```

देवता वषट्कारः । वषट्कारस्ताः । वषट्कार इति वषट् – कारः । ता यत्। यथ् सह। सह सर्वाः। सर्वा निर्वपेत्। निर्वपेदीश्वराः। निर्वपेदिति निः – वपत् । ईश्वरा एनम् । एनम् प्रदहः । प्रदहो हे । प्रदह इति प्र – दहः । द्वे प्रथमे । द्वे इति द्वे । प्रथमे निरुप्य । प्रथमे इति प्रथमे । निरुप्य धातुः । निरुप्यति निः – उप्य । धातु स्तृतीयम् । तृतीयम् निः । निर् वपेत् । वपेत् तथो । तथो एव । तथो इति तथो । एवोत्तरे । उत्तरे निः । उत्तरे इत्युत् – तरे । निर्वपेत्। वपेत् तथा। तथैनम्। एनम् न। न प्र। प्रदहन्ति ()। दहन्त्यथो । अथो यस्मै । अथो इत्यथो । यस्मै कामाय । कामाय निरुप्यन्ते । निरुप्यन्ते तम् । निरुप्यन्त इति निः – उप्यन्ते । तमेव । एवाभिः । आभिरुप । उपाप्नोति । आप्नोतीत्याप्नोति ॥ 35 (59/75) (पशुकामञ्छन्दर्स वै देविकाञ्छन्दार्स – ग्रामं – कल्पयत्येता एव नि – रुत्तमन्धातारं करॊति – मॆधा नमत्यॆता एव निर्वपे – दष्टौ - दहन्ति - नवं च) (A9)

T.S.3.4.10.1 - Kramam

वास्तोष्पते । पते प्रति । प्रति जानीहि । जानीह्यस्मान् । अस्मान्थ् स्वावेशः । स्वावेशो अनमीवः । स्वावेश इति सु – आवेशः । अनमीवो भव । भवा नः । न इति नः ॥ यत् त्वा । त्वेमहे । ईमहे प्रति । प्रति तत् । तन् नः । नो जुषस्व । जुषस्व शम् । राम् नः । न एधि । एधि द्विपदें । द्विपदे राम् । द्विपद इति द्वि-परें । राम् चतुष्पदे । चतुष्पद इति चतुः – पदे ॥ वास्तौष्पते । पते शग्मया । शग्मया सञ्सदा । सञ्सदा ते । सञ्सदिति सम् – सदा । ते सक्षीमहि । सक्षीमहि रण्वया । रण्वया गातुमत्या । गातुमत्येति गातु – मत्या ॥ आवः क्षेमे । क्षेम उत । उत योगे । योगे वरम् । वरम् नः । नो यूयम् । यूयम् पात । पात स्वस्तिभिः । स्वस्तिभिः सदा । स्वस्तिभिरिति स्वस्ति – भिः । सदां नः । न इति नः ॥ यथ् सायम्प्रातः । सायम्प्रातरिनहोत्रम् । सायम्प्रांतरिति सायम् – प्रातः । अग्निहोत्रम् जुहोति । अग्निहोत्रमित्यग्नि-होत्रम् । जुहोत्याहुतीष्टकाः । आहुतीष्टका एव ।

आहुतीष्टका इत्याहुति – इष्टकाः । एव ताः । ता उप । उप धत्ते । -- -- । धत्ते यजमानः । 36 (50/57)

T.S.3.4.10.2 - Kramam

यजमानो ऽहोरात्राणि । अहोरात्राणि वै । अहोरात्राणीत्यहः-रात्राणि । वा एतस्य । एतस्येष्टकाः । इष्टका यः । य आहिताग्निः । आहिताग्निर् यत् । आहिताग्निरित्याहित-अग्निः । यथ् सायम्प्रातः । सायम्प्रातर् जुहोति । सायम्प्रातरिति सायं – प्रातः । जुहोत्यहोरात्राणि । अहोरात्राण्येव । अहोरात्राणीत्यहः – रात्राणि । एवाप्त्वा । आप्त्वेष्टकाः । इष्टकाः कृत्वा । कृत्वोपं । उपं धत्ते । थत्ते दश । दश समानत्र । समानत्र जुहोति । जुहोति दशाक्षरा । दशाक्षरा विराट् । दशाक्षरेति दशं – अक्षरा । विराड् विराजम् । विराडिति वि – राट् । विराजमेव । विराजमिति वि – राजम् । एवाप्त्वा । आप्त्वेष्टकाम् । इष्टकाम् कृत्वा । कृत्वोपं । उपं धत्ते । धत्ते ऽथौं । अथौं विराजिं । अथौं इत्यथौं । विराज्येव । विराजीति वि – राजि । एव यज्ञम् । यज्ञमाप्नोति । आप्नोति चित्यश्चित्यः । चित्यश्चित्यो उस्य । चित्यश्चित्य इति चित्यः – चित्यः ।

अस्य भवति । भवति तस्मात् । तस्माद् यत्र । यत्र दशे । दशोषित्वा । उषित्वा प्रयाति । प्रयाति तत् । प्रयातीति प्र – याति । तद् यज्ञवास्तु । यज्ञवास्त्ववास्तु । यज्ञवास्त्वित यज्ञ – वास्तु । अवास्त्वेव । एव तत् । तद् यत् । यत् ततः । ततो ऽर्वाचीनम् । अर्वाचीनण् रुद्रः । 37 (50/62)

T.S.3.4.10.3 - Kramam

रुद्रः खलु । खलु वै । वै वास्तोष्पतिः । वास्तोष्पतिर् यत् । वास्तोष्पतिरिते वास्तोः – पतिः । यदहुत्वा । अहुत्वा वास्तोष्पतीयम् । वास्तोष्पतीयम् प्रयायात् । वास्तोष्पतीयमिते वास्तोः – पतीयम् । प्रयायाद् रुद्रः । प्रयायादिति प्र – यायात् । रुद्र एनम् । एनम् भूत्वा । भूत्वा ऽग्निः । अग्निरमूत्थाय । अनूत्थाय हन्यात् । अनूत्थायत्यन् – उत्थाय । हन्याद् वास्तोष्पतीयम् । वास्तोष्पतीयम् । जुहोति । वास्तोष्पतीयमिति वास्तोः – पतीयम् । जुहोति भागधयेन । भागधयेनैव । भागधयेनैति भाग – धयेन । एवैनम् । एनण् रामयति । रामयति न । नार्तिम् । आर्तिमा । आर्च्छति । ऋच्छति यजमानः । यजमानौ यत् । यद् युक्ते । युक्ते जुहुयात् । जुहुयाद् यथा ।

यथा प्रयाते । प्रयाते वास्तौ । प्रयात इति प्र–याते । वास्तावाहु तिम् । आहु तिम् जुहोति । आहु तिमित्या – हु तिम् । जुहोति तादुक् । तादृगेव । एव तत् । तद् यत् । यदयुक्ते । अयुक्ते जुहुयात् । जुहुयाद् यथा । यथा क्षेमें । क्षेम आहुतिम् । आहुतिम् जुहोति । आहुतिमित्या – हुतिम् । जुहोति तादृक् । तादृगेव । एव तत् । तदहुतम् । अहुतमस्य । अस्य वास्तोष्पतीयम् । वास्तोष्पतीय 🕳 स्यात् । वास्तोष्पतीयमितिं वास्तोः – पतीयम् । स्याद् दक्षिणः । 38 (50/60) T.S.3.4.10.4 - Kramam दक्षिणो युक्तः । युक्तो भवति । भवति सव्यः । सव्यो ऽयुक्तः । अयुक्तो ऽथं । अथं वास्तोष्पतीयम् । वास्तोष्पतीयम् जुहोति । वास्तोष्पतीयमिति वास्तोः - पतीयम् । जुहोत्युभयम् । उभयमेव । एवाकः । अकरपरिवर्गम् । अपरिवर्गमेव । अपरिवर्गमित्यपरि – वर्गम् । एवैनम् । एन ए रामयति । रामयति यत् । यदेकया । एकया जुहुयात् । जुहुयाद् दिवहामम् । दिवहामम् कुर्यात् । दर्विहोममिति दर्वि – होमम् । कुर्यात् पुरोऽनुवाक्याम् ।

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 3.4)

पुरोऽनुवाक्यामनूच्य । पुरोऽनुवाक्यामिति पुरः – अनुवाक्याम् । अनूच्य याज्यया । अनुच्येत्यनु – उच्य । याज्यया जुहोति । जुहोति सदेवत्वाय । सदेवत्वाय यत् । सदेवत्वायेति सदेव-त्वाय । यद्धुते । हुत आदद्ध्यात् । आदद्ध्याद् रुद्रम् । आदद्ध्यादित्या – दद्ध्यात् । रुद्रम् गृहान् । गृहानन्वारोहयेत् । अन्वारोहयेद् यत् । अन्वारोहयेदित्यनु – आरोहयेत् । यदवक्षाणानि । अवक्षाणान्यसम्प्रक्षाप्य । अवक्षाणानीत्यव – क्षाणानि । असम्प्रक्षाप्य प्रयायात् । असम्प्रक्षाप्येत्यसम् – प्रक्षाप्य । प्रयायाद् यथा । प्रयायादिति प्र – यायात् । यथा यज्ञवेशसम् । यज्ञवेशसं वा । यज्ञवेशसमिति यज्ञ – वेशसम् । वा ऽऽदहनम् । आदहनं वा । । ॥ । आदहनमित्या – दहनम् । वा तादृक् । तादृगेव । एव तत् । तद्यम् । अयम् ते । ते योनिः । योनिर्. ऋत्वियः । ऋत्विय इति । इत्यरण्योः । अरण्योः समारोहयति ()। समारोहयत्येषः। समारोहयतीति सम् – आरोहयति । 39 (50/64)

T.S.3.4.10.5 - Kramam

एष वै। वा अग्नेः। अग्नेर् योनिः। योनिः स्वे। स्व एव। एवैनम्। एनं योनौ । योनौ समारोहयति । समारोहयत्यथो । समारोहयतीति सम् – आरोहयति । अथो खलु । अथो इत्यथौ । खल्वाहुः । आहुर् यत् । यदरण्योः । अरण्योः समारूढः । समारूढो नश्येत् । समारूढ इति सम् – आरूढः । नश्येदुत् । उदस्य । अस्याग्निः । अग्निः सीदेत् । सीदेत् पुनराधेयः । पुनराधेयः स्यात् । पुनराधेय इति पुनः – आधेयः । स्यादिति । इति या । या ते । ते अग्ने । अग्ने यज्ञियां । यज्ञियां तनूः । तनूस्तयां । तया । एहि । इह्या । आ रोह । रोहेति । इत्यात्मन्न् । आत्मन्थ् समारोहयते । समारोहयते यजमानः । समारोहयत इति सम् – आरोहयते । यजमानो वै। वा अग्नेः। अग्नेर् योनिः। योनिः स्वायाम्। ्। । । । । । । । । स्वायामेव । एवैनम् । एनं योन्याम् । योन्यां ं समारोहयते । समारोहयत इति सम् - आरोहयते ॥ 40 (45/50) (धत्ते – ऽर्वाचीन 🖟 – स्याथ् – समारोहयति – पञ्चंचत्वारिङ्शच्च) (A10)

T.S.3.4.11.1 - Kramam

। । । त्वमग्ने । अग्ने बृहत् । बृहद् वयः । वयो दधासि । दधासि देव । देव दाशुषे । दाशुष इति दाशुषे ॥ कविर् गृहपतिः । गृहपतिर् युवा। गृहपतिरिति गृह – पतिः। युवेति युवा॥ हव्यवाडग्निः । हव्यवाडिति हव्य – वाट् । अग्निरजरः । अजरः पिता । पिता नः । नो विभुः । विभुर् विभावा । विभुरितिं वि – भुः । विभावां सुदृशींकः । विभावॆतिं वि – भावा । सुदृशीको अस्मे । सुदृशीक इति सु – दृशीकः । अस्मे इत्यस्मे । सुगार्.हपत्याः सम् । सुगार्.हपत्या इति सु – गार्हपत्याः । समिषः । इषो दिदीहि । दिदीह्यस्मद्रियंक् । अस्मद्रियंख् सम् । अस्मद्रियगित्यस्म – द्रियंक् । सम् मिमीहि । मिमीहि श्रवां ऐसि । श्रवार्सीति श्रवार्सि ॥ त्वम् च । च सोम । सोम नः । नो वशः । वशो जीवातुम् । जीवातुम् न । न मरामहे । मरामह इति मरामहे ॥ प्रियस्तोत्रो वनस्पतिः । प्रियस्तोत्र इति प्रिय-स्तोत्रः । वनस्पतिरिति वनस्पतिः ॥ ब्रह्मा देवानाम् । देवानाम् पदवीः । पदवीः कंवीनाम् । पदवीरिति पद – वीः । कवीनामृषिः । ऋषिर् विप्राणाम् ।

विप्राणाम् महिषः । महिषो मृगाणाम् । मृगाणामिति मृगाणाम् ॥

३यॆनॊ गृद्ध्राणाम् । गृद्ध्राणा् स्विधितः । स्विधितिर् वनानाम् ।

स्विधितिरिति स्व – धितिः । वनानाः सॊमः ।

। - ॥

सॊमः पवित्रम् । 41 (50/60)

T.S.3.4.11.2 - Kramam

पवित्रमति । अत्येति । एति रेभन्न् । रेभन्निति रेभन्न् ॥ आ विश्वदेवम् । विश्वदेव ए सत्पतिम् । विश्वदेवमिति विश्व – देवम् । सत्पति ए सूकैः । सत्पतिमिति सत् – पतिम् । सूकैरद्य । सूकैरिति सु – उकैः । अद्या वृणीमहे । वृणीमह इति वृणीमहे ॥ सत्यसंवर् सवितारम् । सत्यसंविमति सत्य-सवम् । सवितारिमति सवितारम् ॥ आ सत्येन । सत्येन रजसा । रजसा वर्तमानः । वर्तमानो निवेशयन् । मर्त्यम् च । चेति च ॥ हिरण्ययेन सविता । सविता रथेन । रथेना । आ देवः । देवौ याति । याति भुवना । भुवना विपश्यन् । विपञ्यन्निति वि-पञ्यन् ॥ यथा नः । नो अदितिः । अदितिः करत् । करत् पश्चे । पश्चे नृभ्यः । नृभ्यो यथा । नृभ्य इति नृ – भ्यः ।

तैतिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 3.4)

यथा गवें। गव इति गवें॥ यथां तोकायं। तोकायं रुद्रियम्। रुद्रियमिति रुद्रियम् ॥ मा नः । नः स्तोके । तोके तनये । तनये मा । मा नः । न आयुषि । आयुषि मा । मा नः । नो गोषु । गोषु मा । मा नः । 42 (50/56)

T.S.3.4.11.3 - Kramam

नो अश्वेषु । अश्वेषु रीरिषः । रीरिष इति रीरिषः ॥ वीरान् मा । मा नः । नो रुद्र । रुद्र भामितः । भामितो वधीः । वधीर्. हविष्मन्तः । हविष्मन्तो नमसा । नमसा विधेम । विधेम ते । त इति ते ॥ उद्पुतो न । उद्पुत इत्युद – प्रुतः । न वयः । वयो रक्षमाणाः । रक्षमाणा वावदतः । वावदतो अभ्रियस्य । ा ॥ अभ्रियस्येव । इव घोषाः । घोषा इति घोषाः ॥ गिरिभ्रजो न । गिरिभ्रज इति गिरि – भ्रजः । नोर्मयः । ऊर्मयो मदन्तः । मदन्तो बृहस्पतिम् । बृहस्पतिमभि । अभ्यर्काः । अर्का अनावन्न् । अनावन्नित्यनावन्न् ॥ हर्सैरिव । इव सखिभिः । सखिभिर् वावदद्भिः । सिखंभिरिति सिखं – भिः । वावदद्भिरश्मन्मयानि । वावदिद्धिरिति वावदत् - भिः। अञ्मन्मयानि नहना।

```
तृतीय काण्डे – चतुर्थ प्रश्नः (TS 3.4)
```

अञ्मन्मयानीत्यञ्मन् – मयानि । नहना व्यस्यन् । व्यस्यन्निति वि – अस्यन्न् ॥ बृहस्पतिरभिकनिक्रदत् । अभिकनिक्रदद् गाः । अभिकनिक्रददित्यंभि – कनिक्रदत् । गा उत । उत प्र। प्रास्तौत्। अस्तौदुत्। उच् चं। च विद्वान्। विद्वार् अगायत् । अगायदित्यगायत् ॥ एन्द्रं । इन्द्रं सानसिम् । सानसि ए रियम् । रिय ए सजित्वानम् । 43 (50/56) T.S.3.4.11.4 - Kramam सजित्वान ए सदासहम् । सजित्वानमिति स – जित्वानम् । सदासहिमति सदा – सहम् ॥ वर्.षिष्ठमूतये । ऊतये भर । भरेति भर ॥ प्र संसाहिषे । ससाहिषे पुरुहूत । पुरुहूत रात्रून् । पुरुहूतेति पुर – हूत । शत्रून् ज्येष्ठः । ज्येष्ठस्ते । ते शुष्मः । शुष्म इह । इह रातिः । रातिरस्तु । अस्त्वित्यस्तु ॥ इन्द्रा । आ भर । भर दक्षिणेन । दक्षिणेना वसूनि । वसूनि पतिः । पतिः सिन्धूनाम् । सिन्धूनामसि । असि रेवतीनाम् । रेवतीनामिति रेवतीनाम् ॥ त्व ए सुतस्य । सुतस्य पीतये । पीतये सद्यः । सद्यो वृद्धः । वृद्धो अजायथाः । अजायथा इत्यंजायथाः ॥ इन्द्र ज्यैष्ठ्याय ।

```
ज्यैष्ठ्याय सुक्रतो । सुक्रतो इति सु – क्रतो ॥ भुवस्त्वम् ।
त्वमिन्द्र । इन्द्र ब्रह्मणा । ब्रह्मणा महान् । महान् भुवः ।
भुवो विश्वेषु । विश्वेषु सवनेषु । सवनेषु यज्ञियः । यज्ञिय इति
यज्ञियः ॥ भुवो नृन् । नृ७श्चयौतः । च्यौतो विश्वस्मिन्न् ।
विश्वस्मिन् भरें । भरे ज्येष्ठः । ज्येष्ठश्च । च मन्त्रः ।
मन्त्रो विश्वचर्.षणे । 44 (50/52)
T.S.3.4.11.5 - Kramam
विश्वचर्.षण इति विश्व – चर्.षणे ॥ मित्रस्य चर्.षणीधृतः ।
चर्.षणीधृतः श्रवः । चर्.षणीधृत इति चर्.षणि – धृतः ।
श्रवों देवस्य । देवस्य सानसिम् । सानसिमिति सानसिम् ॥
सत्यम् चित्रश्रवस्तमम् । चित्रश्रवस्तममिति चित्रश्रवः – तमम् ।
मित्रो जनान् । जनान् यातयति । यातयति प्रजानत् । प्रजानन् मित्रः ।
प्रजाननिति प्र – जानन्न् । मित्रो दाधार । दाधार पृथिवीम् ।
पृथिवीमुत । उत द्याम् । द्यामिति द्याम् ॥ मित्रः कृष्टीः ।
कृष्टीरनिमिषा । अनिमिषा ऽभि । अनिमिषत्यनि – मिषा । अभि चष्टे ।
चष्टे सत्याय । सत्याय हव्यम् । हव्यम् घृतवत् । घृतवद् विधॆम ।
```

घृतवदितिं घृत – वत् । विधॆमॆतिं विधॆम ॥ प्र सः । स मित्र । मित्र मर्तः । मर्तो अस्तु । अस्तु प्रयस्वान् । प्रयस्वान्. यः । यस्ते । त आदित्य । आदित्य शिक्षति । शिक्षति व्रतेन । व्रतेनेति व्रतेन ॥ न हन्यते । हन्यते न । न जीयते । जीयते त्वोतः । त्वोतो न । नैनम् । एनम्एहः । अण्हो अञ्नोति । अञ्नोत्यन्तितः । अन्तितो न । न दूरात् । दूरादिति दूरात् ॥ यच्चित् । 45 (50/54) T.S.3.4.11.6 - Kramam चिद्धि । हि तें । ते विशः । विशो यथा । यथा प्र । प्र देव । देव वरुण । वरुण व्रतम् । व्रतमितिं व्रतम् ॥ मीनीमसि द्यविद्यवि । द्यविद्यवीति द्यवि – द्यवि ॥ यत् किम् । किम् च । चेदम् । इदं वरुण । वरुण दैव्ये । दैव्ये जने । जने ऽभिद्रोहम् । अभिद्रोहम् । ॥ ॥ ॥ । मनुष्याः । अभिद्रोहमित्यभि – द्रोहम् । मनुष्याश्चरामसि । चरामसीति चरामसि ॥ अचित्ती यत् । यत् तव । तव धर्मा । धर्मा युयोपिम । युयोपिम मा । मा नः । न स्तस्मात् । तस्मादेनसः । एनसो देव । देव रीरिषः । रीरिष इति रीरिषः ॥ कितवासो यत् । यद् रिरिपुः । रिरिपुर् न । न दीवि । दीवि यत् । यद् वा । वा घ ।

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 3.4)

घा सत्यम् । सत्यमुत । उत यत् । यन् न । न विद्य । विद्यति विद्य ॥
सर्वा ता । ता वि । विष्य । स्य शिथिरा () । शिथिरेव । इव देव ।
देवाथ । अथा ते । ते स्याम । स्याम वरुण । वरुण प्रियासः ।
प्रियास इति प्रियासः ॥ 46 (57/58)
(सोमो-गोषु मा-रियं-मन्त्रो-य-च्छिथिरा-सप्त च) (A11)

 Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :

 ।
 ।

 (वि वा एतस्या – ऽऽवायो – इमे वै – चित्तञ्चा – ऽग्निर्भूतानां

 - ।
 ।

 - देवा वा अभ्याताना – नृताषाड् – राष्ट्रकामाय – देविका –

 - ।
 ।

 वास्तोष्पते – त्वमग्ने बृह – देकादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :
(वि वा एतस्ये – त्याह – मृत्युर्गन्धर्वो – ऽव रुन्धे मद्ध्यत –

। । ।

स्त्वमग्ने बृहथ् – षट्चत्वारिं ्शत्)

First and Last Padam of Fourth Prasnam of Kadaam 3 :-। । (वि वा एतस्य – प्रियासः)

। ॥ हरिः ओं ॥

॥ इति तृतीय काण्डे चतुर्थ प्रश्नः – क्रम पाठः समाप्तः ॥

<u>Details of Panchati</u>, <u>Padam and Krama Vaakyam for Kandam 3 –</u> <u>Prasanam 1 – TS 3.4</u>

	Panchati	Padams	Krama Vaakyam
Anuvakam 1	4	221	258
Anuvakam 2	2	113	125
Anuvakam 3	8	392	455
Anuvakam 4	1	75	86
Anuvakam 5	1	67	74
Anuvakam 6	2	118	143
Anuvakam 7	3	146	169
Anuvakam 8	7	349	413
Anuvakam 9	7	359	408
Anuvakam 10	5	245	293
Anuvakam 11	6	307	336
Total →	46	2392	2760